

[Schmidt.]

kom paa lige Fod med det øvrige Land. Valutareguleringen eller Valutaerstatningen, det var en Gave, mer ikke en tilstrækkelig, naar det skulde opnaas, at vi kom paa lige Fod med det øvrige Land.

Og vi staar i større Vanskeligheder end det øvrige Land, vi skulde finde os til rette i de nye Forhold. Vi blev finansieret med den lave Krone, ogsaa det bragte os ind i vanskelige Forhold, fordi alle Ting var dyrere, og der skulde saa mange Penge til for at faa sin Bedrift i Gang igen. Og da saa Kronen steg og fik sin Guldvaerdi, ja, saa kom Bevægelserne i Gang, saa saa man dernede, at nu kom Katastrofen før eller senere. Og saaledes er det gaaet, nu staar vi overfor denne Katastrofe, og der maa gøres noget kapitalt, noget afgørende, for at hindre denne Katastrofe, ellers kommer den.

Men vil man se til Bunds i den Nød, der truer Landsdelen, saa tror jeg, man maa være opmærksom paa et Forhold, som slet ikke er blevet berørt endnu i Dag. Det er ikke blot den nulevende Slægt, der er bange for denne triste Skæbne, som truer dem, at de maa miste deres Ejendom og drives bort fra Hus, Jord og Hjem. Men det nye Slægtled, der vokser frem, har heller ikke rigtig Lyst og Mod til at tage fat, og den Fare melder sig virkelig for Alvor, at man i det hele taget søger bort fra det økonomiske Grundlag, som Danmark i det hele bygger paa. Naar man forhører sig i Skolerne og spørger, hvad Eleverne vil være, ja, saa siger de: Tjenestemænd, Bagere, Slagtere, Frisører og lignende, og det er kun ganske enkelte, der vil give sig i Lag med Landbruget.

Jeg mener, dette virkelig betyder en Fare, og hvor truende denne Fare er, det bliver man først opmærksom paa, naar man anstiller en Sammenligning med andre Lande. Den kendte Landretssagfører Blom, der har beskæftiget sig indgaaende med Valutaforholdene, har fortalt mig, at han som Krigsfange i Frankrig har kunnet iagttage, hvorledes hele Egne tæt ved Pyrenæerne omsider blev affolket, Husene var faldefærdige, ja, de var ikke blot faldefærdige, men de faldt sammen, ligesom ved Vestfronten, uden at Granaterne slog dem i Stykker, men alene af den Grund, at Folk gik fra deres Hjem; i denne Egn, der laa saa langt borte fra Parisermarkedet, indtraadte disse Forhold, fordi man ikke gjorde Landbruget rentabelt, og det til Trods for, at Jordbunden var af bedste Bonitet.

Jeg har for Resten forleden læst det samme, ikke blot om denne Egn af Frankrig,

men ogsaa om andre Egne, og jeg husker, at for ikke saa længe siden, maaske en Maaned eller nogle Uger, gik der en Efterretning gennem de københavnske Aviser om en dansk Mand, der vendte tilbage fra de Forenede Stater til sit Hjemland for at studere europæisk Skovbrug, og det gjorde han, fordi der var betroet ham den ærefulde Opgave at forvandle hele Distrikter i Staten New York til Skov, fordi Landet mere og mere affolkedes; man fremhævede her i Aviserne kun, at det var en ærefuld Opgave for denne danske Mand, og det var det jo ubetinget, men man var helt blind for, at det var en ganske skæbnesvanger Udvikling, man der var inde i.

Og man skal ikke være saa rolig for, at ikke noget lignende kunde ske ogsaa her, især i Periferien, langt borte fra København, fra det store Marked, altsaa ogsaa netop nede i Nordslesvig. Det var for Resten ogsaa under tyske Forhold at spore, at netop i Periferien var Gældsbyrderne højere og Vanskelighederne større end andre Steder; saaledes var i Kredsen Haderslev Gældsbyrden højere end i de andre nordslesvigske Kredse. Det er et Forhold, man ogsaa skal være opmærksom paa; det vilde være det allerværste, der kunde passere Landet.

Naar man altsaa er af den Mening, at der maa gøres noget, som maaske griber dybt ind i Forholdene, noget radikalt, hvad kan der da gøres? En Ting kan ikke gøres med Held, og i den Retning er der maaske gjort for meget; jeg vil ikke sige, at det har været helt forkert i alle Maader, men man har stolet for meget paa, at Laan kunde sætte Landet i Gang, og man har laant ikke saa lidt. Men det har ikke hjulpet, man har blot foraarsaget en stor Gældsbyrde. Det nytter ikke at laane mere, det mener jeg man maa være klar over.

Det afgørende — det kan man jo sagtens sige i et Par Ord — vilde jo være at gøre Landbruget rentabelt, men saa melder det Spørgsmaal sig: Hvorledes skal man gøre Landbruget rentabelt? I den Henseende har det for den ærede Forespørger, det ærede Medlem Hr. Hølstain, ubetinget være den beherskende Tanke i hele hans Program, at Kronen maatte ned og saa langt ned, at Rentabiliteten igen kom til Stede. Det ærede Medlem vidste ikke, hvor hurtigt det kunde naas, maaske gik der nogle Aar, 2 eller 3, men hvis jeg forstod det ærede Medlem rigtigt, var det alligevel det, han holdt paa maatte komme, og hvorpaa han grundede de andre Forslag: i Mellemtiden skulde der holdes oppe, hvad der kunde holdes oppe, og der skulde maaske betydelige